

Література:

1. Орел В.Е. Синдром психического выгорания. Мифы и реальность / В.Е. Орел. – Х.: Гуманитарный центр, 2014. – 296 с.
2. Чутко Л.С. Синдром эмоционального выгорания. Клинические и психологические аспекты / Л.С. Чутко, Н.В. Козина. – М.: МЕДпресс-информ, 2014. – 256 с.
3. Бойко В.В. Энергия эмоций в общении: взгляд на себя и на других / В.В. Бойко. – М.: Информ.-издат. дом «Филинь», 1996. – 472 с.
4. Чуйко Г.В. Синдром вигорання: коли він починається? / Г.В. Чуйко, І.А. Гуляс // Наука і освіта. – 2008. – № 8-9. – С.119-124.
5. Кулакова С.В. Специфика проявлений синдрома профессионального выгорания у практикующих психологов [Электронный ресурс] / С.В. Кулакова // Психология и право. – 2015. – № 1. – Режим доступа: <http://psyandlaw.ru/journal/2015/n1/Kulakova.phtml>.
6. Червенкова А.Г. Професійне вигорання медичних працівників [Електронний ресурс] / А.Г. Червенкова. – Режим доступу : <http://www.guoz.lviv.ua/ukr/themes/98.html>

References:

1. Orel, V.E. (2014) Sindrom psihicheskogo vygoraniya. Mify i real'nost' [Syndrome mental burnout. Myths and reali-

ty]. – Kharkov: Gumanitarnyj centr. –296 p. [in Russian].

2. Chutko, L.S., Kozina, N.V. (2014) Sindrom jemocional'nogo vygoraniya. Klinicheskie i psihologicheskie aspekty [The syndrome of burnout. Clinical and psychological aspects]. – Moscow: MEDpress-inform, 2014. – 256 p. [in Russian].

3. Bojko, V.V. (1996) Jenergija jemocij v obshhenii: vigljad na sebja i na drugih [Energy emotions in communication: look at yourself and on the others]. –Moscow : Inform.-izdat. dom «Filin'». – 472 p. [in Russian].

4. Chujko, G.V., Guljas, I.A. (2008) Syndrom vygorannja: koly vin pochynajet'sja? [Burnout Syndrome: when it starts?] // Nauka i osvita – Science and education. – N 8-9. – P.119-124. [in Ukrainian].

5. Kulakova, S.V. (2015) Specifika projavlenij sindroma professional'nogo vygoraniya u praktikujushhij psihologov [The specifics of the manifestations of syndrome of professional burnout among practicing psychologists] // Psihologija i pravo – Psychology and law. – N 1 // <http://psyandlaw.ru/journal/2015/n1/Kulakova.phtml>. [in Russian].

6. Chervenкова, A.G. (2017) Profesijne vygorannja medychnyh pracivnykiv [Professional burnout of medical professionals] // <http://www.guoz.lviv.ua/ukr/themes/98.html>. [in Ukrainian].

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ONLINE-КУРСІВ НА КАФЕДРІ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ

М. А. Волошин, О. А. Ант, Т. М. Матвейшина, М. С. Щербаков, А. О. Світлицький, М. Б. Вовченко

Запорізький державний медичний університет

Останнім часом все більш значне місце серед традиційних методів навчання займає online освіта. Розвиток інформаційних технологій, мережі Internet надає підґрунтя для зміцнення її місце в системі базової та вищої освіти. Нова генерація молоді багато в чому віддає перевагу електронним технологіям перед традиційними книгами та звичною роботою з навчальними матеріалами. Існує декілька популярних платформ online курсів. Всі вони містять відеоматеріали та надають можливість проведення контролю отриманих знань. Однак різниця полягає в тому, які саме платформи надають необхідні курси та наявності форумів, які надають можливість обговорювати проблемні питання. Також деякі платформи містять в якості допоміжної літератури інтерактивні підручники.

Використання online курсів надає студентам багато переваг. По-перше, це свобода доступу до учбових матеріалів у будь-який зручний час. Це можливість якщо не навчитися, то отримати уявлення стосовно досить широкого спектру знань серед багатьох галузей. Важливою умовою є можливість навчання в комфортних, «домашніх» умовах. По-друге, у студентів є більше можливостей для аналізу та синтезу отриманої інформації, особливо при наданні відповідей. Деякі платформи надають можливість регулювати швидкість відеолекцій, наприклад уповільнити або навпаки прискорити темп лекції. Це допомагає врахувати когнітивні особливості кожного. Крім того, студент має широкий спектр курсів, який він може обрати згідно своїх інтересів. По-третє, режим online дає можливість викладачам змінювати формати подання матеріалу в рамках однієї лекції, використовувати новітні засоби технічного супроводу для більш детальної та конкретної демонстрації. Такий підхід дає можливість створювати не традиційні

уніфіковані лекції, а подавати матеріал для більш широкої аудиторії без втрати обов'язкових елементів переліку практичних навичок.

Важливим аспектом онлайн освіти є міжнаціональна співдружність. Наприклад, платформа EDX пропонує університетські курси по всьому світі безкоштовно. Велика кількість університетів підключена до проекту та приймає в ньому активну участь, що сприяє покращенню якості освіти.

Водночас online курси передбачають наявність домашніх завдань та системи тестового контролю, що мають певний deadline – кінцевий термін виконання. За результати таких проміжних тестів та кінцевого екзаменаційного тесту формується загальна сумарна кількість балів, яка повинна перевищувати встановлений обов'язковий мінімум для отримання сертифікату проходження онлайн курсів.

Однак, викладання деяких базових дисциплін в системі медичної галузі має за основну мету формування практичних навичок, яке поки що неможливе без безпосереднього контакту між студентом та викладачем. Освітній процес на кафедрі анатомії людини вимагає безпосереднього контакту студента із нативним препаратом. Вивчення анатомії людини передбачає не тільки отримання теоретичних знань з предмету, а й обов'язкового об'ємного (3D) уявлення про будову людського тіла, формування якого є неможливим без кропіткої роботи з препаратами та муляжами.

До недоліків систем online навчання можна також віднести те, що не всі платформи мають можливість проводити курси в режимі реального часу, коли студент має можливість задавати питання та створювати дискусії з проблемних питань. Переважна більшість таких навчаль-

них програм представлені у вигляді навчальних фільмів або тренінгових вправ. Тобто система націлена на презентацію інформації та контроль вивченого, без можливості уточнення деяких питань.

Ці особливості дещо звужують сферу використання online курсів, але вони повинні стати додатковим елементом забезпечення максимальної ефективності процесу навчання, а також підвищити його доступність та адаптивність.

Література:

1. 12 платформ для онлайн-образования [Електронний ресурс]. URL: <http://womo.ua/12-platform-dlya-online-obrazovaniya/> (дата звернення: 03.04.2017)

2. Михайлова Н.В. Особенности организации асинх-

ронного обучения студентов ВУЗа в электронной среде – Вестник ОГУ, N2(138). Февр.2012. – С.149-154.

3. Онлайн-образование от нового украинского проекта EdEra [Електронний ресурс]. URL: <http://womo.ua/onlayn-obrazovanie-ot-novogo-ukrainskogo-proekta-edera/> (дата звернення: 03.04.2017)

4. Освіта.ua [Електронний ресурс]. Дата оновлення 30.10.2013. URL: http://ru.osvita.ua/abroad/higher_school/distance-learning/37601/ (дата звернення: 03.04.2017)

5. Чертов С.А., Зидрашко Г.А., Артюх Е.В. и др. Применение компьютерных технологий в учебном процессе студентов, обучающихся по специальности «Стоматология» / С.А. Чертов, Г.А. Зидрашко, Е.В. Артюх и др. – труды конференции «Актуальные вопросы дистанционной освіти та телемедицины 2014», Запорожье. – С.116-117.

ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я: ПІДГОТОВКА КАДРІВ

Ю. В. Вороненко, О. П. Гульчій, Н. М. Захарова, І. М. Хоменко, С. М. Турянця, К. В. Балашов

Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика, м. Київ

Кадровий потенціал – це ключовий ресурс реалізації стратегій щодо посилення, збереження та покращення здоров'я населення. В умовах трансформації системи охорони здоров'я, посилення впливу зовнішніх факторів та змін уподобань та очікувань населення питання підготовки кадрів сфери громадського здоров'я набуває особливого значення. Національна система освіти медичного персоналу універсальна, аналогічна до етапів навчання, які реалізуються багатьма країнами світу (додипломний, післядипломний етапи навчання та безперервне професійне навчання лікарів /провізорів). Сучасний процес адаптації медичної освіти країни до європейських стандартів якості націлений на імплементацію до існуючої системи нового бачення з впровадженням новітніх форм та методів навчання.

Підготовка фахівців за новою спеціальністю «громадське здоров'я» - це виклик для системи медичної освіти, коли в стислий час необхідно створити освітні стандарти, розробити та впровадити нові навчальні плани та програми, які б відповідали очікуванням громади та суспільства в цілому.

Системність та комплексність медичної освіти, які традиційно є перевагами нашої системи освіти, потребують професійного оновлення в аспектах більш гнучкого реагування на потреби різних груп споживачів освітніх послуг, розширення спектру професійних освітніх технологій. Такий виклик значною мірою відчувається в сфері підготовки фахівців з громадського здоров'я, де три основні групи споживачів (фахівці з громадського здоров'я, практикуючі лікарі та представники суміжних сфер діяльності) розподіляються на значно менші підгрупи з досить різними уявленнями, бажаннями, можливостями та потребами. Забезпечення якості навчання, підвищення конкурентоспроможності системи освіти набуває своєї актуальності. Ефективність системи значною мірою залежить від її здатності оновити та доповнити професійність навчання з врахуванням досягнень технічного розвитку (Інтернет, мобільність зв'язку тощо), наукових добутків в сфері психології, філософії, соціології, маркетингу та створення на цьому підґрунті адаптованих до потреб споживачів педагогічних форм та методів організації навчання (індивіду-

альне, групове, дистанційне, різні варіанти змішаного навчання (blended learning)).

Підготовка фахівців сфери громадського здоров'я потребує ступеневої освіти. Підготовка кадрів на рівні бакалаврів здатна найшвидше забезпечити потреби профілактичної медицини кадрами нової генерації, освітній проміжок часу підготовки може займати до 4 років. Наступний етап підготовки – магістри з громадського здоров'я – більш тривалий за часом, потребує біля шести-семи років освіти, набуття початкових навичок науковця, захисту магістерської роботи, він також цілеспрямований лише на нову генерацію фахівців.

Основною базою для підготовки кадрів сфери громадського здоров'я на додипломному рівні повинні стати вищі медичні навчальні заклади (ВМНЗ) країни. Кафедри та фахівці з медичних дисциплін профілактичного спрямування потребують оновлення власного бачення, усвідомлення парадигм громадського здоров'я та подальшу реалізацію цього бачення у нових навчальних програмах з відповідним теоретичним наповненням та практичним спрямуванням. Так, наприклад, традиційний підхід до гігієни харчування потребує трансформування та розширення трактувань до такої науки, як нутріціологія; епідеміологія, що будується на класичному підході попередження та контролю за інфекційними захворюваннями, доповнюється моніторингом, аналізом та профілактикою неінфекційних захворювань тощо. Важливим елементом нових навчальних програм стануть питання екологічного здоров'я та забезпечення безпеки навколишнього середовища в сучасних умовах.

В той же час ризиком для системи медичної освіти з питання додипломного викладання може стати саме її інерційність, накопичений багаж відпрацьованих поглядів, відсутність національного досвіду викладання аналогічного до європейського. Додатковим чинником до вказаного ризику може стати недосконалість юридичної освітньої бази, яка також потребує певного часу на з'ясування та ухвалення відповідних нормативних актів та рішень.

Післядипломна освіта також відчуває значний тиск перевірки здатності адаптуватися до нових умов, які висвітлені в установчих документах всесвітньої організа-